

Stīga Lārsona triloģija un Dāvida Lāgerkranca trīs tās turpinājumi ir īsts veiksmes stāsts, kam nav līdzīga. Šie darbi pārstāv kriminālromānu žanru un ir ne vien aizraujoša lasāmviela, bet arī asa sabiedrības kritika daiļliteratūras veidolā. Un kas tad paliek pēc pēdējās *Millennium* grāmatas izlasīšanas? Līsbeta Salandere kā noslēpums lasītājiem... un arī sev pašai. Apbrīnojama varone, kas radīta mūžībai...

Sydsvenska Dagbladet

Uzmanību, *Millennium* sērijas fani! Sākot lasīt jaunāko darbu, jārēķinās ar vairākām negulētām naktīm. Romāns “Meitene, kurai bija jāmirst” ir kārdinoša lasāmviela. To ir grūti, lai neteiktu – neiespējami, nolikt malā nepabeigtu. Sarežģīts, labi konstruēts un spriedzes pilns sižets, ko papildina brīžiem pat nepanesama neziņa.

Le Parisien

“Meitene, kurai bija jāmirst” – Dāvida Lāgerkranca trešā *Millennium* grāmata – neliek vilties. Noslēpumaina slepkavība, kas savijas ar spiegu sazvērestību, kuru apņēm kārtīgs spriedzes trilleris, ir unikāls darinājums, kas Līsbetas Salanderes uzticīgo sekotāju leģionam liks pieprasīt vēl un vēl.

Wall Street Journal

Lasot *Millennium* sērijas sesto grāmatu, vēlējos šķirt lappuses ātrāk un vienlaikus ilgojos, lai beigas nekad nepienāk... Gribas uzteikt Dāvidu Lāgerkrancu, kurš tik sarežģīto uzdevumu – turpināt leģendāro Stīga Lārsona triloģiju – ir veicis apbrīnojami labi. Skumstu, lieliskās sāgas finālam pienākot, un klusi ceru uz turpinājumu...

Una Orinska, *Zvaigzne ABC* projektu vadītāja

DAVID LAGERCRANTZ

HON SOM
MÅSTE DÖ

DĀVIDS LĀGERKRANCS

MEITENE,
KURAI BIJA
JĀMIRST

No zviedru valodas tulkojusi
Ieva Pudure

821.113.6-31
La 202

David Lagercrantz
HON SOM MÅSTE DÖ

Copyright © David Lagercrantz och Moggliden AB, first published by Norstedts, Sweden, in 2019.
Published by agreement with Norstedts Agency.
Maps © Emily Faccini

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ieva Pudure, 2019

© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2019

ISBN 978-9934-0-8512-3

Sērijā *MILLENNIUM* iznākuši šādi darbi:

- Stīgs Lārsons. “Meitene ar pūķa tetovējumu”,
2009, 2012, 2015
- Stīgs Lārsons. “Meitene, kas spēlējās ar uguni”,
2010, 2012, 2015
- Stīgs Lārsons. “Meitene, kas izpostīja sirseņu pūzni”,
2010, 2012, 2015
- Dāvids Lāgerkrancs. “Meitene zirnekļa tīklā”,
2016
- Dāvids Lāgerkrancs. “Meitene, kas meklēja savu ēnu”,
2017

Arlanda ↗

Solnabron ↗
Karolinska

VASASTAN

Vasaparken

Torsgatan

STOCKHOLM

FRIDHEMSPLAN

**KUNGS-
HOLMEN**

Bergsgatan
Polishuset

Norr Mälärstrand

RIDDARFJÄRDEN

MÄLAREN

LÅNGHOLMEN

Vasaberönan

Söder Mälärstrand

ZINKENS DAMM

Lundagatan

GRÖNDAL

Hornsgatan

HÖRNSTULL

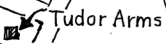
Zinkens Väg

**LILJE-
HOLMEN**

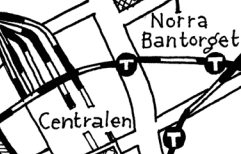
ÅRSTAVIK

Tantolunden

South Wing ↘

ÖSTERMARM

DJURGÅRDEN

SKEPPS-HOLMEN

GAMLA STAN

SALTSJÖN

Tavastgatan

SLUSSEN

Mariatorget

Prima Maria centre

SÖDERMARM

SÖDRA

Katarinavägen

Mosebacke
MEDBORGAR-PLATSEN

Nytorget

Sandhamn

Helsingö

TĒLI *MILLENNIUM* SĒRIJAS GRĀMATĀS

- LĪSBETA SALANDERE ģeniāla hakere ar daudziem tetovējumiem, pīrsingiem un pagātnes problēmām
- MĪKAELS BLUMKVISTS pētnieciskais žurnālists, strādā žurnāla *Millennium* redakcijā. Līsbeta Salandere palīdzēja Mīkaela karjeras nopietnākajā lietā – izmeklēt Harrietas Vangeres 40 gadus senu pazušānu. Savukārt Mīkaels vēlāk palīdzēja Salanderei, pierādot, ka viņa ir nepatiesi apsūdzēta slepkavībā, kā arī pārliecināja Līsbetu pašai kļūt par noteicēju savā dzīvē
- ALEKSANDRS ZALAČENKO zināms arī kā Zala vai Kārls Aksels Budīns. Krievu spiegs, kas pārbēga uz Zviedriju, un ilgu laiku Zviedrijas Drošības policija *Säpo* viņu aizsargāja. Viņš ir Līsbetas Salanderes tēvs; savulaik izturējies agresīvi un varmācīgi pret viņas māti Agnētu Salanderi. Vadījis kriminālu grupējumu
- RONALDS NĪDERMANIS Līsbetas Salanderes pusbrālis; blonds liela auguma vīrs, kurš neizjūt sāpes. Salandere tika apsūdzēta viņa slepkavībā
- KAMILA SALANDERE Līsbetas Salanderes dvīņumāsa; māsas tikušas izšķirtas
- AGNĒTA SALANDERE Līsbetas un Kamillas māte, kura nomira Epelvīkenas klīnikā četrdesmit trīs gadu vecumā
- HOLGERS PALMGRĒNS jurists; bijušais Līsbetas Salanderes aizbildnis. Viens no nedaudzajiem cilvēkiem, kurš labi pazīst Līsbetu un kuram Līsbeta uzticas

DRAGANS ARMANSKIS	Lisbetas Salanderes bijušais (un šad tad arī esošais) darba devējs; <i>Milton Security</i> vadītājs. Arī viens no nedaudzajiem, kam Līsbeta uzticas
PĒTERS TELEBŪRIANS	bērnu psihiatrs, no kura sadistiskajām metodēm ir cietusi arī Līsbeta. Galvenais apsūdzības liecinieks prāvā, kurā Līsbetu atzīst par nepieskaitāmu
IRĒNE NESERE	sieviete, kuras norvēģu pase nonākusi pie Lisbetas Salanderes; Līsbeta, ja nepieciešams, izmanto viņas identitāti
HANSS ĒRIKS VENNERSTREMS	biznesa magnāts, kurš apmānīja Mikaelu Blumkvistu, pamudinot publicēt nepamatotu apsūdzības rakstu par savu biznesu. Tā rezultātā Blumkvists nonāca cietumā. Bet Līsbeta Salandere atriebjoties pielieto savas prasmes un iztukšo Vennerstrema bankas kontus
ĒRIKA BERGERE	žurnāla <i>Millennium</i> galvenā redaktore, paretam – arī Blumkvista mīļākā
GRĒGERS BEKMANS	Ērikas Bergeres vīrs
MĀLINA ĒRIKSONE	žurnāla <i>Millennium</i> redaktore
KRISTERS MALMS	mākslinieciskais redaktors; viens no žurnāla <i>Millennium</i> līdzīpašniekiem
ANNIKA DŽANNĪNI	Blumkvista māsa, slavena advokāte, kura pārstāvēja Līsbetu tiesā
HARRIETA VANGERE	bagātas rūpnieku ģimenes pēcnācēja, kura pazuda, būdama vēl bērns. Viņu atrada Blumkvists un Salandere pēc viņas vecvectēva Henrika Vangera lūguma, vēlāk viņa kļūst par vienu no žurnāla <i>Millennium</i> līdzīpašniekiem

SVĀVELŠES MOTOKLUBS	motociklistu banda, kurai bija saistība ar Zalačenko. Salandere nopietni savainoja dažus tā biedrus
HAKERU REPUBLIKA	hakeru apvienība, kurā Līsbeta Salandere ar iesauku <i>Wasp</i> ieņem svarīgu vietu. Aktīvākie darboņi šajā grupējumā ir arī <i>Plague</i> , <i>Trinity</i> un <i>Bob the Dog</i>
SĀPO	Zviedrijas Drošības policija, kuras paspārnē darbojas slepena nodaļa <i>Sekcija</i> . Tā tika izveidota, lai aizsargātu Zalačenko
JANS BUBLANSKIS	Stokholmas policijas izmeklētājs, vadīja policijas grupu, kas nodarbojās ar Salanderes lietu. Šobrīd paaugstināts par galveno izmeklētāju. Kolēģu vidū tiek dēvēts par inspektoru Burbuli
SONJA MŪDIGA	policijas inspektore, strādā kopā ar Bublanski
JERKERS HOLMBERGS	policijas virsnieks, kurš, pēc Bublanska domām, iespējams, ir labākais kriminālizmeklētājs Zviedrijas policijā
HANSS FASTE	policists Stokholmā; viņš nostājās pret Bublanski un laikā, kad notika Salanderes lietas izmeklēšana, nodeva konfidenciālu informāciju prokuroram Ēkstremam
RIKARDS ĒKSTREMS	prokurors, kurš ierosināja Salanderes lietu; tagad galvenais prokurors. Manipulējošs, uzpērkams vīrs; policistu aprindās tiek runāts, ka viņu vairāk interesē virzība pa karjeras kāpnēm

PROLOGS

TOVASAR VIETĒJĀ KVARTĀLĀ uzradās kāds iepriekš neredzēts ubags. Neviens nezināja, kā viņu sauc, un nevienu tas arī neinteresēja, lai gan kāds jauns pāris, kas katru rītu ubagam gāja garām, mēdza viņu saukt par trako punduri. Tā gan bija tikai puspatiesība. No medicīniskā viedokļa raugoties, viņš nebija īss. Ubags bija simt piecdesmit četrus centimetrus garš, ar proporcionāli atbilstošu augumu. Taču vīrietis patiešām bija jucis, un reizēm viņš mēdza pielēkt kājās, aizturēt garāmgājējus un nesakarīgi kaut ko vāvuļot.

Lielāko daļu laika ubags pavadīja, sēžot uz kartona gabala Mariatorjetas laukumā, tieši līdzās strūklakai un Tora statujai, taču, par spīti visam, viņš, gluži pretēji iepriekš minētajam, rosināja aizdomas. Ar augsti pacelto galvu un taisno muguru viņš atgādināja kuģa kapteini, lai gan, iespējams, šāda stāja bija vīrieša pēdējās pašcieņas paliekas, kā arī iemesls, kāpēc cilvēki nemeta viņa virzienā monētas vai banknotes. Garāmgājēji likās nojaušam zudušu diženumu, un viņi nekļūdījās. Kādreiz ļaudis bija klanījušies ubaga priekšā.

Taču nu jau bija pagājis labs laiks, kopš vīrietim viss bija atņemts, un melnais plankums uz viņa vaiga situāciju padarīja vēl ļaunāku. Plankums izskatījās biedējoši. Vienīgais, kas ubagam bija neparasts, bija dūnu jaka. Ļoti dārga *Marmot Parka*, zilā krāsā. Tomēr jaka nepiešķīra viņam normāla cilvēka izskatu ne

vien tādēļ, ka tā bija klāta netīrumiem un ēdiena paliekām, bet arī tādēļ, ka tāda jaka drīzāk iederētos arktiskā klimata joslā, – šobrīd Stokholmā bija iestājusies vasara. Pilsētā valdīja smacīga tveice, un pār ubaga pieri un vaigiem klājās sviedri, tādēļ ļaudis līdzjūtīgi noskatījās uz dūnu jaku, it kā redzētais vien viņiem liktu justies vēl vairāk karstuma nomocītiem. Turklāt ubags to nekad nenovilka.

Vīrietis šķita zudis šai pasaulei, un nelikās arī, ka viņš kādu varētu apdraudēt. Bet tad augusta sākumā kaut kas notika – viņa skatiens izmainījās, acīs parādījās mērķtiecības atblāzma, un 11. augusta pēcpusdienā viņš sāka kaut ko haotiski pierakstīt uz līnijotas A4 izmēra lapas, ko vēlāk tajā pašā vakarā pielīmēja pie ziņojumu dēļa autobusu pieturā pie Sēdras stacijas.

Tas bija nesakarīgs šausminošas vētras apraksts. Tomēr jaunajai ārstei Elsei Sandberjai, kura gaidīja 4. autobusu, izdevās atšifrēt daļu no ievada un pamanīt to, ka stāstā pieminēts viens no valdības locekļiem. Būtībā pats stāsts viņu neaizrāva, radās vienīgi profesionāla interese, un viņa centās noteikt diagnozi. Ārste minēja, ka rakstītā autors cieš no paranojālās šizofrēnijas.

Pēc desmit minūtēm, kad jaunā sieviete iekāpa autobusā, viņa visu jau bija aizmirsusi, lai gan neomulīgā sajūta bija palikususi. Tas bija līdzīgi kā Kasandras lāsts¹. Neviens negrib ticēt kam tādām, kaut tā būtu patiesība, ja tas ir noformulēts tik nesakarīgi – kā ārprāta murgos – un to nav iespējams normāli uztvert. Tomēr acīmredzot kāds bija sapratis ziņojuma jēgu, jo nākamajā rītā no zila *Audi* izkāpa vīrietis baltā kreklā un lapu noplēsa.

Naktī uz sestdienu, 15. augustu, ubags bija devies uz Norbanktorjetas laukumu, lai tiktu pie alkohola. Pa ceļam viņš satika vēl kādu dzērāju, veco rūpnīcas strādnieku Heiki Jērvīnenu no Esterbotenas.

– Sveiks, brāl! Neiet viegli, vai ne? – Jērvīnens jautāja.

---

¹ Kasandra – viena no Trojas valdnieka Priama meitām; pareģe, kuras ļaunu vēstošajiem pareģojumiem neviens neticēja. (*Šeit un turpmāk – tulk. piez.*)

Atbildes nebija, vismaz iesākumā ne. Tad sākās nebeidzama vārdu tirāde, dīvains stāsts, ko Heiki uztvēra kā lielīšanos un klajus melus, tāpēc tikai nošņāca: “Totālas muļķības!” – nevajadzīgi piebilstot, ka ubags izskatoties pēc *čing-čong* ķīnieša.

– *Me Khamba-chen... I hate China*,¹ – ubags norūca.

Komentāram sekoja gatavā elle. Ar roku, kurai trūka pirkstu, svešais blieza Heiki pa seju, un, pat ja sitiens neizskatījās profesionāls vai cilvēks – pārāk trenēts, šajā atvēzienā jautās negaidīta autoritāte un spēks. Heiki mute sāka asiņot, un viņš somiski rupji nolamājās, tad aizstreipuloja Centrālās stacijas apakšzemes vilciena virzienā.

Pēc tam ubags atkal tika manīts vecajā kvartālā, bet smagi iereibis un sliktā dūšā. No viņa mutes tecēja siekalas, un ik pa laikam viņš ķēra pie kakla, klusi murminot:

– *Very tired... Must find a dharamsala, and Ihawa, very good Ihawa... Do you know?*²

Nesagaidījis atbildi uz savu jautājumu, ubags šķērsoja Ringvēģenu gluži kā mēnessērdzīgais un neilgi pēc tam, nometis pus-tukšo pudeli bez etiķetes zemē, nozuda starp kokiem un krūmājiem Tantolundenā. Pēc tam viņš, šķiet, īsti vairs nesaprata, kas notiek, vienīgi to, ka no rīta lija viegls lietus un pūta ziemeļu vējš. Ap pulksten astoņiem vakarā vējš mitējās, debesis noskaidrojās, bet ubags turpināja tupēt – uz ceļiem, atspiedies pret bērzu.

Uz ielas notika gatavošanās Pusnakts skrējienam. Šajā pilsētas daļā visi gatavojās pilsētas svētkiem.

Ubags bija miris.

Un neviens, prieka piepildītās noskaņas ieskauds, negribēja zināt, ka vīrietis dzīvojis neticami grūtu un vienlaikus varoņdarbu pārpilnu dzīvi vai, vēl jo mazāk, ka viņš mīlējis tikai vienu sievieti un ka arī viņa bija mirusi skaudrā vientulībā.

---

¹ Esmu no Kambačenas... Es neciešu Ķīnu. (*Angļu val.*)

² Esmu ļoti noguris... Man jāatrod svētnīca un šamanis, ļoti labs šamanis... Vai jūs tādu zināt? (*Angļu val.*)

I. DAĻA
NEZINĀMIE

15.-25. AUGUSTS

**Daudzu mirušo vārdi tā arī paliek nezināmi,
un daudziem no viņiem nav pat kapavietas.**

**Citi tiek pie baltiem krustiem, tūkstošiem krustu.
Līdzīgi kā amerikāņu kapsētā Normandijā.**

**Dažiem tiek uzslieti pieminekļi, kā, piemēram,
Nezināmā kareivja kaps pie Triumfa arkas Parīzē vai
Aleksandra dārzā Maskavā.**